

פתיחת בעימות שמיר-פרס עימות משעמם ולא עשוי נכון

אלית לקמפידיוויד, ועמד על כך ששמי יופיע ברשימה. לכן אני מעריך בהחלט את היחס האישי והיחס של בגין לעבודה, ואם היו חילוקידיעות בינינו, הם היו בנושאי מהות ואידיאולוגיה.

„גולדה קראה לי ואמרה: בוא נרים נוסית. שאלתי לכבוד מה, והיא אמרה לכבוד זה שאתה יוצא לוושינגטון“

● **רוזלין קארטר בותבת בזכרונותיה על לעליזה בגין במהלך קמפידיוויד? נצימה כי לעליזה בגין הייתה מופתית? קרובים ודאי היו. לי לא נראה, מתוך ההכרות שלי איתה, שהיא התערבה או השפיעה בנושאים מדיניים. מובן שאנשים הקרובים זה לזה מתחילים קיים ברשמים, אנשי הניסוח שלנו היו קופצים אני כמעט בטוח שלא. ובכלל, מניין לרוזלין קארטר? אומרים שהיא ישבה בישיבות קבינט, עד שאמרו לקארטר שיפסיק עם זה. הגנבת קארטר, עם כל הכבוד הראוי, מאיפה היא יודעת שהגנבת בגין השפיעה, מה היא סיפרה לה. אני חושב שזו היתה כתיבה של זכרונות מתוך השלכה עצמית.**

● **זה לבגין שבגין נהג להתייעץ עם בנו, בטלפון, בזמן קמפידיוויד? בלי ספק היו להם כמה שיחות טלפון. בני סיים או את עבודת הרוקטורט שלו באוניברסיטת דנבר. בגין היה משוחח איתו טלפונית ומתחלק איתו ברשמים, אנשי הכיטחון שלנו היו קופצים ואומרים לבגין שהקו פתוח. הוא היה עושה להם סימן שייגיעו. אני משוכנע שהוא היה מודע לכך, ושתוך כדי השיחות עם בני, העביר מסרים לאמריקאים. מצאתי לכן תימוכין תוך כדי עריכת המחקר שלי.**

● **האם במשך השנים שעבדת עם בגין, נראו סימנים למה שקורה איתו היום? לא הכנתי בזה. לכל אדם יש מצבירות, אפס אנדר דאנס. אבל הסתגרות כזו? נרמה לי, שאני האדם האחרון שפגש בו במשרדו. זה היה בעבר ראשונה שפגשתי אותו. אספתי עדויות למחקר ובאתי למישרד להגיד לו חג שמח. שוחחנו בנושא שלי.**

● **הוא נראה לך מוזר? אני לא רופא. הוא היה כמצב סביר. ניהלנו**

ואז קיבלתי טלפון מקרישאי — קח מטוס ראשון, חזור הביתה. סאראט מגיע בעוד יומיים. ואז הכדור התגלגל. אחרי ביקור סאראט חשתי שזה מישחק חדש מכונית הממדים ההיסטוריים. קיבלתי פניה מחורשת מבגין לשקול את ההתפטרות שלי, ואמרת לי לעצמי — קרול את השירור זה טוב ויפה, אבל בחטיבת החרשות נעבוד כמו חמורים, ופה בלישכת ראשהממשלה תיעשה היסטוריה, ולהחמיץ את זה, זה למעלה מבינת. אני נשאר.

● **התייעצת עם מישהו? עם אשתי. ועם רבין? חוץ ממנה, עם אף אחד. מבינת, עם אף אחד. ● כיצד הגיבו החברים ממוסלגת העבודה על החלטתך לעבוד עבור בגין?**

היו חברים טובים, ששללו את החלטתי, והיו חברים אחרים שהבינו אותי, ואמרו שבמקומי היו עושים אותו דבר. לא שאני חושב שאני יודע הכל, אבל אדם עובד לפי תחושות. העמדת תנאי, שאני לא עוסק בנושאים פוליטיים פנימיים, רק ממלכתיים.

● **כיצד זה מתאפשר? אפשר. עוסקים בתהליך השלום ולא עוסקים בנושא ממשלה ופנימו. ● כיצד קיבלו אותך אנשי הליכוד? לא ניסיתי למצוא חן בעיני איש מהם. אני מתאר לי שחלק מאנשי הליכוד הסתכלו בעין לא טובה עלי ועל שני האחרים שנתרו מתקופת רבין, אבל אף פעם לא אמרו לי שום דבר בפנים. אני מתאר לעצמי, שהיו כאלה שחשבו שאני תופס את מקומם.**

● **מה היחס שלך לבגין, אתה אהב אותה?**

אני אדם ששופט אנשים לפי תכונותיהם. יכול להיות לי עם אדם ויכוח עקרוני קטובי בנושא אידיאולוגי, ויכול להיות לי יחס בהחלט חיובי כלפיו, כשאני רואה את התנהגותו ודרך חייו. היו לי ולבגין הרבה מאוד יוכוחים אידיאולוגיים, אבל הערכת אצלו את היחס האישי, את שיתוף-הפעולה בעבודה, ואת הגיבוי שנתן לי.

● **זה לא צריך להיות כך? זה צריך להיות כך. למה צריך להיות כך. אני אצל בגין זה היה כך. למה צריך להיות כך. אני אצל בגין זה היה כך. למה צריך להיות כך. אני אצל בגין זה היה כך.**

● **הוא נראה לך מוזר? אני לא רופא. הוא היה כמצב סביר. ניהלנו**

הוא יצא מכליו ואומר שהרסת לו את כל התהליך, הוא אומר. ענית לרבין: יצחק, עשיתי כמו שסיכמנו. אתה רוצה, אקריא לך את התדרוך. רבין ענה לי: „אם כך, תמשיך.“

● **רבין לא זכר את מה שסיכמתם? זכר מאוד. רק רצה לוודא שמא סטיתי, או אולי נגרתתי. כי קסינג'ר השתולל. הוא אמר לעיתונאי שעוד מעט תצא הודעה שהדובר הישראלי או שיתפטר או שיפטר. פגשתי חברים במסדרון והם אמרו לי נו, פטרט כבר? אמרתי — לא יודע מי פוטר, אבל נדבר בשבוע הבא. ביום שיש בערב היתה ארוחה לא רשמית אצל רבין. בדרך-כלל קסינג'ר מאחר. יצר ההתבלטות אצלו חזק מאוד. הלכנו, יעל ואני. הוא היה שם, ניגש אלי, איים עלי באצבע, ואמר: „אתה יודע מה עשית, הרסת הכל.“ הוא היה מחומם. ציפה שרביץ יוציא הודעה פטורית, וזו לא יצאה. היינו מוקפים בכמה שרים. אמרתי הוא מתנפל עלי. כך שמה יש לי להפסיד, ממילא יש לי חוזה עם דבר, ואמרת כי בשקט: „ארוני המוכיח, לי, הקטן, נאמר, כי מה שעשיתי היום הוא אחר המעשים הטובים שעשיתי בחיי.“**

● **ומה ענה קסינג'ר? הוא רצה לענות, אבל רבין שעמד לידו, הקדים אותו ואמר: „אכן.“ ברגע ששמע את הגיבוי של רבין הוא לא ענה, הסתובב והלך. מאז יש בינינו ידידות בלתי-ירדגילה. לפני שנה פגשתי אותו בניו-יורק בקונצרט משותף של הפילהרמונית הישראלית והניו-יורקית. אני עומד עם מאכס פרנקל מניו-יורק, טיימס פיתאום בא משהו-וטופח לי על הכתף, החבר הנרי. איזה איש, מהמר פוליטי המסוגל להתמודד עם כמה בעיות. אחר בדורו.**

● **ב־1977, עם המהפך, התבקשת עליידי בגין להישאר במישרד ראשי-הממשלה מטעם הליכוד? התבקשתי עליידי רבין לא להשאיר ארמה חרוכה. הוא ביקש ממני להעביר תפקיד לפי הצורך. לא תכננתי לעבוד עבור בגין. זו היתה מצוינת של התפתחויות. אמרתי לבגין שאני מוכן להישאר, עד שיימצא לי מחליף. התבקשתי על ידו לצאת עם פרויקט פורן לארצות-הברית ולהלכה את בקורו הראשון בווינגטון.**

● **המהפך היה הלם לאנשי רבים, שאינם אנשי ליכוד. האם אתה לא סבלת מההלם ומההדהמה. היית מחוסן מפני זה? בהחלט לא הייתי מחוסן. המהפך השפיע עלי, כמו שהשפיע על האחרים. עשיתי תפקיד. לא הייתי שכיר-חרב. אף פעם לא הייתי ואף פעם לא אהיה. לא הצלחתי אחרי התפקיד כעיוור. זהו תפקיד שיצרתי. הוא לא היה קיים קודם. רבין ביקש שאעביר תפקיד. החלטתי להישאר, עד שיימצא מחליף. כדאי גם לזכור, שלא ידעו עד אז שיש מעבידים שילטון. הוסכם ביני ובין בגין, שיעבודתי ומניין, ושולן תהיה לי מעורבות פוליטית. הוסכם שאסע להכין את הביקור בארצות-הברית. אחרי שחזרתי, לא מצאו עדיין מחליף, ואז באה נסיעת בגין לרומניה. לא ידעתי מי יצא איתי, אבל ידעתי שזה ביקור חשוב. כשחזרנו מההפך אצלי צ'אצ'סקו, הגשתי התפטרות והלכתי למכרז על תפקיד ראש חטיבת החרשות ברדיו, וכתי. אמרתי לבגין — כ־1 בדצמבר אני פורש. אבל אז בא סאראט, ששינה לי את כל התוכנית. כ־15 בנובמבר אירגנתי את הראיון של בגין עם קרונקייט, ואז סאראט נתן תאריך לבוא לירושלים. נסעתי לסדר ביקור של בגין אצל קאלאהן, ישבתי בדאונינג סטריט 10,**

דן ויעל פתיר. אני מתייעץ רק עם האשה!

שיחה קולחת. כבימים רגילים לא יצאתי ואמרת — משור קרה לבגין. הוא אומנם רוח, אבל מכאן להסיק שבערב התג ילך הביתה ואחרי-כך לא ישוב עוד ללישכה, אז זה לא יכולתי להעלות על הדעת.

● **כיצד התרשמת מגימי קארטר? (המשך בעמוד 58)**